

ANALIZĂ: Cât de eficient poate fi programul de 200 de milioane de euro al Băncii Mondiale împotriva abandonului școlar

07.12.2015

În jur de 100.000 de elevi pică în fiecare an Bacalaureatul și în jur de 40% din studenții înscriși la facultate în ultimii 6-7 ani au abandonat studiile chiar din primul an, după cum arăta anul trecut o cercetare realizată de Alianța Națională a Organizațiilor Studentești. Aceste efecte ale unui sistem de educație deficitar și găunos ar putea fi ameliorate în următorii șapte ani printr-un proiect de 200 de milioane de euro.

Este vorba de Proiectul privind Învățământul Secundar din România (ROSE), semnat joi de Ministerul Educației și Banca Mondială. Pe scurt, prin ROSE, 80% din liceele de stat și 85% din facultățile din România ar urma să beneficieze de „activități remediale, tutorat, consiliere, activități extracurriculare, activități de practică, programe de tip școală de vară și centre de învățare”, potrivit Ministerului Educației. Beneficiarii principali în acest proiect sunt tocmai elevii din acele licee cu performanțe foarte scăzute și studenții din primul an de studii, care se află în cel mai mare risc de abandon fiindcă își aleg facultatea în mod neinspirat. Aici trebuie să intervină consilierea și partea de tutorat, care lipsește cu desăvârșire în jumătate de cazuri, adică la sută de mii de tineri pe care îi pierdem anual la Bac. O altă componentă a proiectului ROSE este asigurarea formării profesorilor, revizuirea sistemului de evaluare al elevilor și revizuirea programelor școlare. Toate bune și frumoase până în acest punct, însă întrebarea e cât de fezabil este acest proiect, având în vedere că noi în continuare nu asigurăm strictul necesar precum decontul navetei la toți elevii, că nu avem suficienți consilieri în școli, că profesorii sunt demotivați din cauza salariilor foarte mici, că cei mai buni absolvenți de facultate continuă să ocolească sistemul de educație din cauza insuficienței financiare, că nu avem încă un masterat didactic obligatoriu pentru toți cei care intră în sistem, că aproape jumătate din copiii din România trăiesc în pragul sărăciei iar acesta este factorul numărul unu pentru care ei abandonează școala. De asemenea, schimbările se fac mai mult de către ONG-uri și inițiative private care nu au posibilitatea să aducă un impact la nivel național pentru marea masă a actorilor implicați.

Reprezentanții elevilor: Deconțați mai întâi naveta integral

Președintele Consiliului Național al Elevilor, Horia Onița, a explicat pentru „Adevărul” că primul pas pe care ar trebui să-l facă autoritățile este să plătească integral la toată lumea decontul pentru transport. „Așteptăm să vedem ce impact va avea ROSE, însă eu unul cred că va dura mult până schimbăm mentalitatea ideii de consiliere psihopedagogică dacă vor să reducă abandonul școlar, cea mai logică, simplă și directă măsură e să le plătească elevilor decontul integral al navetei. Spre exemplu, între 2013 și 2015, abandonul școlar a crescut cu 1%, și singurul parametru modificat e decontul navetei (care din 2013 nu se mai dă integral). Să plătească asta, dacă vor să scadă abandonul concret. Impactul bugetar ar fi 75 mil lei/an, iar cu acele 200 milioane euro ar acoperi 11 ani și ceva decontul navetei elevilor”, a exemplificat Onița.

Pe de altă parte, Vlad Cherecheș, președintele Alianței Naționale a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR), consideră că orice ban în plus venit spre educație este un câștig. „Acest proiect nu reprezintă o soluție pe termen lung, dar poate fi, temporar, o șansă pentru multe instituții de învățământ, atât din mediul preuniversitar, cât și din cel universitar. Dar, în continuare, guvernul ar trebui să se preocupe să aducă fonduri suplimentare către educație prin bugetul de stat și prin investiții sustenabile. De asemenea, un aspect extrem de important va fi pe ce fel de proiecte vor fi cheltuiți acești 200 de milioane de euro. Avem deja experiența proiectelor finanțate din fonduri europene, în special pe liniile POSDRU, care de cele mai multe ori nu aduc o plus valoare reală în sistem sau vreun beneficiu palpabil pentru reprezentanții grupurilor țintă. Avem nevoie de proiecte care să aibă impact real asupra beneficiarilor primari ai educației, și anume elevii și studenții. Am înțeles că va exista o comisie care să monitorizeze alocarea acestor fonduri. Cred că obligatoriu din acea comisie ar trebui să facă parte și câțiva reprezentanți beneficiarilor (elevi și studenți), pentru a ne asigura că banii nu sunt risipiți pe proiecte care sună bine doar pe hârtie și care nu au vreo conexiune cu realitatea. Acest proiect poate repara inechități și probleme punctuale ale sistemului, dar categoric nu poate fi o salvare pentru sistemul național de educație. În continuare trebuie dezvoltate politici reale, eficiente și sustenabile care să ridice

calitatea întregului sistem de învățământ românesc", este părerea reprezentantului studenților.

La rândul său, profesorul Ștefan Vlaston, blogger adevarul.ro, atrage atenția că „abandonul școlar este cauzat de prăpastia dintre școală și piața muncii și a lipsei traseelor educaționale diferite din care să-și aleagă elevii pe cele care li se potrivesc”. „Abandonul la facultate este cauzat de costuri și de faptul că nu se obțin competențele cerute în piața muncii. Rezolvarea constă în schimbarea curriculară, în adecvarea conținuturilor la piața muncii. 30% dintre elevi, cu resurse intelectuale suficiente pentru traseul pretențios de liceu, se descurcă foarte bine și sunt avantajați de curricula actuală teoretică. Aceștia merg la facultate, și în străinătate, și reușesc în viață. Problema este ce facem cu ceilalți 70%”, atrage atenția Vlaston. Mai departe el spune că proiectul ROSE, în sine, nu poate rezolva problemele fundamentale, însă poate finanța studii și colective de construcție curriculară, studii de impact, poate oferi burse și poate îmbunătăți învățământul profesional. „Dar să nu uităm că în ultimii 15 ani, sistemul de educație din România a beneficiat de o asistență financiară externă (Banca Mondială, BEI, PHARE, BED, BDCE) de circa 2 miliarde dolari. Sistemul a reușit să absoarbă aceste fonduri fără a lăsa mai nimic în urmă, astfel încât acum nici măcar DNA-ul nu mai poate, în lipsa unor auditori specializați, să facă lumină în această junglă. Instituțiile statului (Curtea de Conturi, spre exemplu), au verificat numai partea de cheltuieli corespunzătoare cotei de co-finanțare din fonduri publice, adică în limita a 30%. Restul, adică 70% reprezentând circa 1,4 miliarde de dolari au fost cheltuieli de achiziții, servicii, bunuri și lucrări care au fost în sarcina exclusivă a unităților de management. Aparent aceste cheltuieli au fost supraveheate de finanțatorii de mai sus. Numai că aceste instituții financiare străine, atâta timp cât statul român nu a fost interesat de auditul acestor cheltuieli, fiind credite externe, deci bani returnabili din buget, n-au avut capacitatea instituțională de a se substitui statului român”, atrage atenția Ștefan Vlaston.

Marian Staș: „Tema de fond este schimbarea paradigmei întregului sistem educațional”. Problema investiției celor 200 de milioane de euro și-o pune și expertul în Educație Marian Staș. El își pune întrebarea ce înseamnă, de fapt, revizuirea programelor școlare pentru învățământul secundar superior, când, de fapt, tema de fond este schimbarea paradigmei întregului sistem educațional. Staș atrage atenția că Guvernul se concentrează mai mult pe efecte, nu pe cauze, având în vedere că publicul țintă în cazul proiectului ROSE îl reprezintă elevii de la sfârșitul traseului educațional. „Principalele motive pentru care elevii abandonează liceul sau nu reușesc să ia Bacalaureatul sunt în primul rând de ordin financiar, foarte mulți dintre ei fiind în prag de sărăcie iar după 16 ani (vârsta la care te poți angaja legal), deja apar alte opțiuni în cazul lor. Școala costă și dacă familia nu îi poate susține la școală cu transport, hrană și rechizite, automat, la un moment dat pe traseul lor educațional, vor ajunge să părăsească școala. Nu este o coincidență faptul că majoritatea elevilor care au terminat școala în mediul rural nu ajung la facultate. Există și motive personale pentru care părăsesc școala cum ar fi migrația părinților și lipsa de informare în privința beneficiului pe care îl are educația în viața lor. De asemenea, sunt elevi discriminați din cauza sărăciei sau din alte motive, care ajung să fugă practic de un mediu în care nu se simt valorificați, ci victimizați”, a explicat Staș.

Tincuța Apăteanu: „Proiectul este necesar, suntem pe ultimul loc în UE în privința proporției persoanelor cu studii universitare din totalul angajaților. Acestea sunt câteva din dedesubturile sistemului de educație care ne arată că motivele care duc spre eșec sunt în primul rând de natură umană, de nevoi umane precum acceptarea de către ceilalți. Valorile europene de nediscriminare, de echilibru și echitate sunt foarte frumoase în plan teoretic, însă acestea sunt cu greu transpuse în plan practic în multe din școlile românești. Totuși, nu trebuie să fim lipsiți de optimism” este de părere Tincuța Apăteanu, cofondator al platformei Edusfera și blogger adevarul.ro pe probleme de educație. „Tranziția elevilor de la învățământul secundar superior la învățământul terțiar înseamnă tranziția de la liceu la facultate. Cu alte cuvinte proiectul își propune să crească numărul studenților, în condițiile în care în ultimii ani asistăm la o scădere dramatică, fără precedent. Concret, mai avem doar aproximativ 450.000 de studenți și suntem pe ultimul loc în UE în privința proporției persoanelor cu studii universitare în totalul angajaților. Este foarte multă dezinformare în spațiul public în această privință, mulți dătători de seama care tot declară că avem prea mulți studenți și oricum nu toată lumea trebuie să facă un liceu sau o facultate. Asta în condițiile în care, repet, avem din ce în ce mai puțini studenți în România iar cifrele sunt în scădere pronunțată de la an la an. Un proiect necesar așadar, extrem de necesar într-o țară care își dorește să investească în educație”, a spus Tincuța Apăteanu. Rămâne de văzut concret ce se va întâmpla cu cei 200 de milioane de euro pe care îi vom investi în sistemul de Educație în următorii șapte ani. Poate cu schimbările în plan social care au început să miște ceva în România, vom asista foarte curând și la o derulare mai rapidă a reformei în Educație.

(Articol preluat de pe: <http://www.adev.ro/nyy50x>)